

Om en ny parasitisk Copepod.

Af P. OLSSON.

(Tafl. V.)

[Meddeladt den 8 Maj 1872.]

Vid mina undersökningar af fiskar från Storsjön i Jemtland har jag tvenne gånger på gälarne af *Thymallus vulgaris* NILSS. funnit parasitkräftor, som bilda en ny art af släktet *Lernæopoda*. Den fanns i temlig mängd och skiljes lätt från öfriga arter i släktet (hvarutaf åtskilliga äro kända äfven från laxarter) genom sina ovanligt stora klubblika »bullæ» på armarne, hvarföre jag kallar den *Lernæopoda clavigera*. I min »*Prodromus faunæ Copepodorum parasitantium Scandinaviæ*» i *Acta Univ. Lundensis* Tom. V bör den ställas näst efter *Lernæopoda salmonea* KR. och torde kunna karakteriseras sålunda:

Lernæopoda clavigera n. sp. Cephalothorax ovatus, fere duplo longior quam latior, subpronus. *Brachia arcuata, crassa*, parte genitali breviora, *bulla clavata maxima*, brachia ipsa longitudine fere æquante. Pars genitalis teres subdepressa, cephalothorace haud duplo longior, collo nullo separata, appendicibus caudalibus nullis. Sacci ovigeri parte genitali longiores. Longit. 4 mm. — Mas ignotus.

Habitat ad branchias *Thymalli vulgaris* in lacu Storsjön Sueciæ borealis, ubi specimina sexdecim, inter quæ etiam juvenilia, mensibus Aprilis et Junii collegi. Summis lamellis branchiarum, quæ bullis perforatæ sunt, insidet.

Denna art, som måhända står närmast *L. salmonea* KR., skiljes dock lätt genom stora klubblika fästorganer, vid kortare och tjockare armar, längre cephalothorax, tjockare äggsäckar o. s. v. Genom armarnes läge och fästorganernas form afviker den likaledes betydligt från *L. Edwardsii* OLSS. och *L. Carpionis*

KR. Det lefvande djuret är färglöst eller stöter något i grågult men har genomskimrande nästan svart tarminnehåll (förtärd blod såsom det visar sig under mikroskopet), åtminstone är detta fallet hos fullvuxna individer. Hufvudet (cephalothorax), som kan kallas ägg- eller päronformigt, är tillspetsadt och något framåtböjdt, så att munnen vanligen kommer att ligga nära armarnes sammanväxta del (se fig. 4); det utgör ungef. $\frac{2}{3}$ af hela djurets längd, är genom en djup insnörning skildt från bakkroppen, och visar sjelft, fast mindre tydligt, två insnörningar, en framom armarnes fästpunkter och en längre fram, dock så att främsta segmentet blir det längsta. Hufvudets organer granskade jag hos yngre individer: de visade i spetsen en mun, omgifven af talrika hår och några upphöjda chitinlister; på hvardera sidan något bakom densamma en med tre hvassa, raka taggar försedd palp; längre bakåt och vid ryggsidan dels det yttre eller andra paret antenner, jemförelsevis grofva och korta, tvågreniga, tydligt 3—4-ledade med de tre rundade spetsarne ytterst fint taggiga (i synnerhet den som vetter åt buksidan), dels ock det inre paret antenner, som äro smala, otydligt 4-ledade(?) med tagg. Ett stycke längre bakåt på ryggsidan ligger en större chitinknut. Käkfötterna (maxillipedes anteriores), som vanligen äro gömda mellan armarne, äro korta med inåtböjda klor och hafva vid dessas bas mycket små taggar. Armarne (maxillipedes secundi paris s. exteriores) äro starkt bågböjda på samma gång utåt och framåt, med sin nedre del bildande en rät vinkel mot bakkroppens axel; de äro på midten tjockare, vid basen tydligt afsnörda äfvensom nära spetsen, der den sammanväxta delen vidtager. Fästknappen är klubblik, någongång lancettlikt klubblik (längden 3—4 gånger bredden), föga kortare än armarne, hos det yngsta individet var den t. o. m. längre än dessa. Alltid befanns den helt insänkt i en gälbladsspets och visade i sin midt en längsgående vid olika belysning hvit broskartad eller mörk rand. I sprit gulnar klubban, som synes bestå af chitin.

Genitalringen, som bildar djurets bakkropp, är hos unga individer helt trind och smal (icke bredare än cephalothorax), men hos de fullvuxna vanligen svagt nedtryckt, alltid betydligt bredare och tjockare än cephalothorax, samt utan leder. Af cauda visar sig knappast ett spår hos äldre, men hos yngre är den någorlunda tydlig, bakåt afsmalnande, utan borst, men som det tyckes tvaledad. Näringskanalen visar på midten en stor utvidgning, bildande ett slags mage; baktill öfvergår den tvärt i en kortare smal tarm, som icke visar födoämnen, och framåt i en strupe. Äggsäckarne aflånga, nästan af djurets längd, visande omkring 12 ägg efter längden och 4 efter bredden. Äggen ofta med en krans af mörka punkter på utsidan. Äfven i uterus syntes stora ägg. Fem exemplar saknade äggsäckar, det minsta bland dem var $2\frac{1}{2}$ millimeter i längd. Dessa voro serdeles lifliga i sina rörelser.

Vid granskningen af några exemplar *Percá fluviatilis* från Krokomb vid Storsjön fann jag förliden sommar på gälbågarne af ett stort individ en parasitisk Copepod af samma familj som nu beskrifna art, neml. *Achtheres percarum* NORDM. (Mikrograph. Beiträge sid. 63, Tab. IV, V: 1—7; äfven behandlad af KRÖYER, MILNE EDWARDS, CLAUS). Då härtill lägges den af mig nyligen beskrifna *Enalecyonium rubicundum*, stiger antalet kända parasitepoder från Sverige och Norge till 60 arter.

Explicatio figurarum.

- Fig. 1. Lernæopoda clavigera n. sp., femina adulta a ventre visa.
 » 2. Femina nondum saccigera a latere visa.
 » 3. Maxillipedes primi paris ejusdem speciminis.
 » 4. Femina ætate juvenili (longit 2,5 mm.) a latere visa.
 » 5. Ejusdem os ciliatum cum palpo a latere.
 » 6. Ejusdem antennæ a latere: a^1 interior, a^2 exterior in situ naturali.

Fig. 2

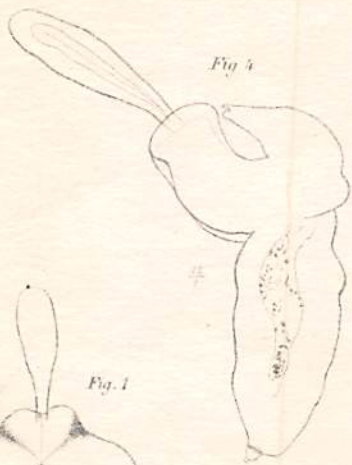

Fig. 4

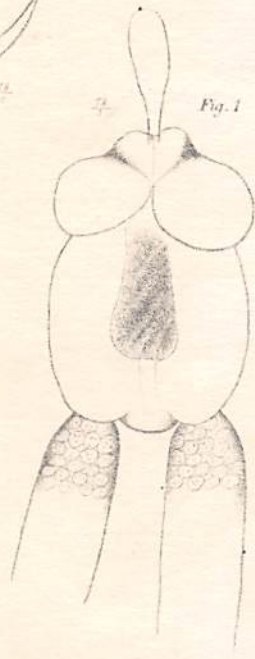

Fig. 1

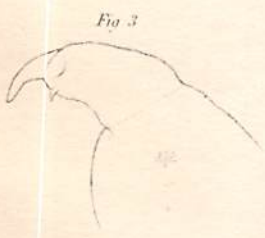

Fig. 3

Fig. 6

Fig. 5